

Posudek oponenta na diplomovou práci

Název práce:	Empatie, soucit se sebou a syndrom vyhoření u lékařů v atestační přípravě
Autorka:	Kateřina Tobiášová
Vedoucí práce:	PhDr. Katarína Loneková, Ph.D.
Oponentka:	Bc. Lucie Zernerová, MSc., Ph.D.

CÍLEM předložené diplomové práce je podle slov autorky poskytnout teoretický přehled a zmapovat souvislosti mezi empatií, soucitem se sebou a syndromem vyhoření u lékařů v atestační přípravě a následně tyto vztahy ověřit prostřednictvím kvantitativního empirického šetření. Vzhledem k prevalenci syndromu vyhoření a náročnosti této fáze profesní přípravy u lékařů se jedná o velmi aktuální a důležitý výzkumný záměr.

PO FORMÁLNÍ STRÁNCE obsahuje předložená diplomová práce deset kapitol. Literárně přehledová část je rozdělena pět přehledných a jasně strukturovaných kapitol, které vymezují teoretické zakotvení práce a zohledňují pracovní kontext lékařů v atestační přípravě. Empirická část ve čtyřech kapitolách představuje výsledky kvantitativního průřezového šetření na vzorku 75 respondentů – lékařů v atestační přípravě. Diplomová práce obsahuje 135 stran textu včetně seznamu použité literatury a příloh. Seznam literatury zahrnuje 33 normostran relevantních zdrojů, přičemž naprostá většina titulů představuje zdroje v anglickém jazyce.

Po jazykové stránce je nutno poznamenat, že práce je napsána hovorovým (spíše než spisovným, akademickým) jazykem, který často obsahuje nespisovné výrazy (např.: časté použití „taky“ namísto „také“, nebo ohledně lékařů „V lékařském pracovním prostředí se často objevují zmínky o vyhoření a že nedokážou plnohodnotně pracovat.“ (str. 7)). Objevuje se zde i množství gramatických chyb (např.: „Existují řada pojmů“ (str. 34); nebo „Pokud bych měl ještě vyzdvihnout pár údajů, které nechci aby zapadli v množství hypotéz, tak to jsou...“ (str. 97)) a práci by tedy zjevně prospěla důsledná jazyková korektura.

V poměrně rozsáhlé a dobře zpracované **TEORETICKÉ ČÁSTI** se autorka velmi podrobně věnuje konceptům empatie, soucitu se sebou a vyhoření, přičemž tato témata dobře reflektuje i v kontextu profese lékaře v českém prostředí. Přestože literárně přehledová část představuje poměrně precizní práci jak s primární, tak i sekundární literaturou, v některých částech by bylo vhodné doplnit vlastní syntézu a kritické zhodnocení představených teorií, diagnostických nástrojů a empirických výzkumů (zejména se to týká kapitoly o empatii, která se zdá v porovnání s následujícími kapitolami o soucitu se sebou a syndromu vyhoření poněkud slabší). Jako drobný nešvar se v této části práce ukazuje poměrně časté citování (českých) sekundárních zdrojů – například v odstavci věnovaném dotazníku Maslach Burnout Inventory je použit odkaz (Honzák, 2018) – jelikož se jedná o stěžejní dotazník práce, měl by

zde být odkaz na původní autorky dotazníku (str. 59). Následně autorka představuje další dotazníky měřící syndrom vyhoření, které vznikly v reakci na nedostatky dotazníku MBI – zde by bylo vhodné věnovat větší prostor alespoň stručnému nastínění těchto nedostatků.

EMPIRICKÁ ČÁST představuje kvantitativní šetření u vzorku českých lékařů v atestační přípravě. Bohužel tato část vykazuje určité metodologické nedostatky. V úvodní části práce se například objevuje tvrzení, že použité dotazníky nejsou k práci přiloženy, neboť jsou veřejně dostupné a snadno k dohledání. Toto tvrzení je poněkud problematické a přinejmenším zavádějící, neboť např. Maslach Burnout Inventory - Human Services Survey (MBI-HSS), který autorka ve své práci používá, není veřejně přístupný a jeho použití je chráněno licenci, o které se autorka ve své práci nezmiňuje. Této části práce je taktéž nutno vytknout i neadekvátní interpretaci prezentovaných zjištění (např. závěr „My jsme se s našimi výsledky zařadili mezi výzkumy, které říkají, že empatie snižuje vyhoření“... nabízí chybnou interpretaci korelačních analýz ve smyslu předpokladu kauzální souvislosti, aniž by autorka na tuto „školáckou“ chybu výslovně poukázala v diskuzi limitů své práce.

Velmi stručná **DISKUZNÍ ČÁST** předložené práce je tak poměrně zavádějící (z výsledků korelačních analýz nelze vyvodit, že rozvoj empatie a soucitu se sebou jako dovedností může působit jako preventivní faktor před syndromem vyhoření (str. 97)).

Předloženou práci celkově hodnotím **DOBŘE** až **VELMI DOBŘE** podle výsledku obhajoby a **DOPORUČUJI K OBHAJOBĚ**.

Možné otázky k obhajobě:

Empatie a soucit jsou představeny jako vzájemně blízké pojmy – v čem jsou si teoreticky blízké a v čem se naopak liší? Jak lze tyto aspekty posoudit s ohledem na představené empirické šetření u českých lékařů?

Jaké jsou nedostatky dotazníku MBI?

Jak lze adekvátně interpretovat prezentované výsledky empirického šetření?

V Hradci Králové, 21. 1. 2024

Bc. Lucie Zernerová MSc. PhD.